

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 19.12.2003
Sayı : 176

2/219
3902/14030

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstihdamın artırılması ve bölgesel ekonomik dengesizliklerin giderilmesi amacıyla, GAP Bölgesinde Yatırımların Özendirilmesi ve İstihdam Yaratılması Hakkında Kanun Teklifimiz Gerekçesi ile Birlikte Ekte Sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize saygıyla sunarız.

Muhsin KOÇYİĞİT
Diyarbakır Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin temel sorunlarında birisi de, kalkınmadaki bölgesel dengesizliklerdir. Bu dengesizlikler, ülkemizin sağlıklı gelişmesinin önündeki en ciddi engellerden birisidir. Gecekondulaşma , kamu hizmetlerinin dengeli sunulamaması, gecekondulaşma ile birlikte gündeme gelen çarpık kentleşme, iç göçlerin getirdiği kamu arazilerinin yağmalanması, kent mafyasının oluşumu ve güçlenmesi gibi pek çok sorun, büyük ölçüde bölgesel kalkınmadaki dengesizliklerden kaynaklanmaktadır.

Bölgesel dengesizlikleri gidermenin temel yolu, yatırımların bu bölgelere kaymasını özendirecek önlemleri almakla olur. Kamu kaynaklarının yetersizliği dikkate alındığında, bu bölgelere doğal olarak özel sektörün yatırım yapması gerektiği karşımıza çıkmaktadır.

Bugün için belli bölgelerde yoğunlaşan özel sektör yatırımlarının, Anadolu'ya yayılabilmesi için zaman zaman yasalar çıkarılmış, hükümetler yönetsel kararlarla özel sektörü özendirmek istemişlerdir. Ancak yapılan çalışmalar ve çıkarılan yasalar, bekleneni vermemiş ve özel sektörün kalkınmada öncelikli yörelere yatırım yapmasını yeterince özendirilememiştir. Kuşkusuz, bu olumsuz gelişmenin pek çok nedeni olmakla birlikte, temel neden, Doğu ve Güneydoğuda yaşanan ve uzun süre devam eden terör olaylarıdır. Özellikle bu nedenle, 4325 sayılı Yasa beklenen sonuçları verememiştir.

Bugün Türkiye, tarihinin en büyük işsizlik olgusunu yaşamaktadır. Tasarruflar beklenen ölçüde yatırımlara aktarılamamaktadır. Gerek bölgesel dengesizliklerin ekonomik anlamda olabildiğince giderilmesi ve gerekse bu bölgelerde yeni iş alanları yaratılması açısından, daha ciddi önlemlere gereksinim bulunmaktadır. Bu yasa tasarısıyla, yatırımların az gelişmiş illere yönelmesine büyük ölçüde ortam hazırlamakta ve böylece işsizlik konusunda daha kalıcı çözümler üretilmektedir.

GAP Bölgesinde 20 yılı aşkın bir süre devam eden olağanüstü hal koşulları ve buna bağlı olarak oluşan ekonomik krizler bir yandan köyden kente, öte yandan kentten batı bölgelerimize doğru göçlerin oluşmasına neden olmuştur. Bu bölgemiz adeta ekonomik, sosyolojik, psikolojik ve demografik erozyona uğramıştır.

İşte bu olumsuz süreçte, köyünü, kentini, işini terk etmeden toprağına, ülkesine ve bölgesine sahip çıkarak kıt kaynaklarını optimal şekilde değerlendirmek suretiyle işini büyüten geliştiren ve yeni yatırımlara yönelerek bölgesel ve yerel istihdama, bölge ve ülke ekonomisine katkıda bulunanların teşvik yasalarının kapsamı dışında tutulması elbette mümkün değildir.

Bilindiği üzere vergisel avantajlar getiren teşviklerin dünyadaki uygulamalarına bakıldığında “ Kapsanan Bölge” içerisindeki eski ve yeni yatırımlara eşit şekilde uygulanması mantığına dayanır.

Bu tür yasaların amacı:

- 1-Yeni yatırımlar aracılığı ile istihdam ve üretimi artırmak.
- 2- Sermaye birikimi yoluyla çarpan etkisiyle yatırımları artırmaktır.

Aksi halde, eşitlik ilkesi yeni yatırımlar lehine, eski yatırımcılar aleyhine maliyet ve rekabet eşitsizliği yaratarak mevcut sistemi zedeleyecek.

Bu bölgede oluşan hızlı nüfus artışını massederek istihdam ve gelir yaratacak yeni yatırımların yapılması oldukça önem arz etmektedir. GAP'ın ve buna bağlı sulama kanallarının devreye girmesiyle tarımsal ürün ve girdilerde bir patlama yaşanacaktır. Tarıma dayalı sanayiinin gelişebilmesi için öncelikle üretim maliyetlerinin düşürülüp karlılığın artırılması amaçlanarak sermaye birikimi gerçekleştirilmelidir. Girişimcileri yatırımlara sevk edebilmek için onlara karlı ortamı yaratacak, vergisel ve finansal teşvikleri hayata geçirmek gerekir.

Bölgede yapılan yatırımların karlılığını artırılabilmenin bir yolu da, burada üretilen malların Pazar şansının yaratılmasıdır. Büyük-küçük tüm girişimcilerin sıkıntısı ürettiği malın pazar garantisidir. Yatırımcı girişimci işi, sondan başa doğru düşünür. Kar etmeyecekse işe girmez. Kar etmenin yolu sadece ucuza üretebilmek değil, ucuza üretebildiğini satarak karını realize edebilmektir.

Bölgede üretilen malın iç yada dış pazarda pazarlanabilmesi için işletmelerin kendi olanakları sınırlıdır. Bu nedenle, bunun pazarlaması ile ilgilenen iç-dış ticaret şirketlerinin bu malların pazarlanmasından doğacak karların vergi dışında bırakılması yada bu malların maliyet bedeline giren bir kısım vergi ve maliyet unsurlarının üreticilere iade edilmesinden geçer.

Bu kanun teklifimizin yasallaşması halinde, yukarıda belirtilen amaçları yaşama geçireceğini ümit ediyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Yasanın amacı belirlenmektedir

Madde 2- Madde ile Yasanın kapsamı belirlenmekte ve hangi koşullarda uygulanacağına açıklık getirilmektedir.

Madde 3- Madde ile gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine, Yasa kapsamında yapacakları yatırımlar dolayısıyla sağlanan vergi kolaylıkları belirlenmektedir. Ayrıca Yasanın, 31.12.2014 tarihine kadar uygulanacağı öngörülmüş ve böylece büyük kapsamlı yatırımların yapılmasına da olanak sağlanmıştır.

Madde 4 – Madde ile, yatırımların özendirilmesi ve yeni istihdam alanlarının yaratılması için getirilen vergi teşvikine açıklık getirilmektedir. Bu yasa ile, daha önce çıkarılan yasalardan farklı olarak, çalışanlardan kesilen vergilerin tahakkuk ettirilerek iki yıl ertelenmesi yerine ,vergilerin terkinin öngörülmüştür.

Madde 5- Madde ile yatırımcının, Yasa kapsamında yatırım yaparken yapacağı iş ve işlemlerden ve kendisine tahsis edilecek arazi veya arsa dolayısıyla ortaya çıkabilecek her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğuna ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 6- Madde ile Yasa kapsamındaki illerde yapılacak yatırımların özendirilmesi için, imalat belgesi olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine, enerji tüketiminde sağlanan fiyat avantajına yer verilmektedir.

Madde 7- Madde ile yatırımcının yeni işe başlattığı işçiler için, tahakkuk ettirdiği işveren payını, Hazinesinin hangi koşullarda ödeyeceği düzenlenmiştir.

Madde 8- Madde ile Yasa kapsamında yatırım yapacak olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine, hangi koşullarda bedelsiz arsa yada arazi tahsis edileceği düzenlenmiştir.

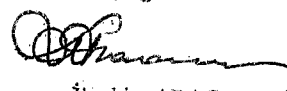
Madde 9- Kanun kapsamına dahil illerde üretilen malların iç ve dış ticaret şirketlerince iç piyasada satılması veya ihraç edilmesi halinde satılan veya ihraç edilen malların maliyetine giren Özel Tüketim Vergisinin mükellefe iadesi amaçlanmıştır.

Madde 10- Fon kaynaklı kredilerin kapsama dahil illere verilmesinde kolaylık getirilmiştir.

Madde 11- Yürürlük maddesidir.

Madde 12- Yürütme maddesidir

Aşlı gibidir

İbrahim ARAÇ
Kanunlar ve Kararlar Müdürü

GAP BÖLGESİNDE YATIRIMLARIN ÖZENDİRİLMESİ VE İSTİHDAM YARATILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

Madde 1- Bu kanunun amacı; GAP Bölgesinde vergi teşvikleri uygulamak, ucuz enerji sağlamak, fondan kredi tahsisi etmek ve yapılacak yatırımlara bedelsiz kamu arsa ve arazisi vererek, yatırımları ve istihdam olanaklarını artırmak suretiyle ekonomik ve sosyal açıdan bölgeler arası dengesizlikleri ortadan kaldırmaktır.

Kapsam

Madde 2- a) Bu kanunda geçen GAP Bölgesi; Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte, normal yöre kapsamına giren iller dışında, GAP Bölgesine dahil iller ve ilçeleri kapsar.

b) Bu kanun hükümlerinden yararlanmak isteyen yatırımcılar; imalat, hizmet ve ticaret sektöründe faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişi, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleridir.

Gelir ve Kurumlar Vergi İstisnası

Madde 3- a) Bu maddenin yürürlük tarihinden başlamak üzere bu kanun kapsamına giren illerde mevcut ve yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu illerdeki işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları koşuluyla, münhasıran bu iş yerlerinden elde ettikleri kazançları 31.12.2014 tarihine kadar işe başlama tarihinden itibaren yatırım dönemi dahil gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır. İstisnadan yararlanan kazançların dağıtılması halinde, bu kazançlar hakkında 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 25'inci maddesinin ikinci fıkrası ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesinin 6 numaralı bendine göre kesinti yapılamaz.

b) Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin (a) fıkrasındaki istisna süresinin sonundan başlamak ve 31.12.2020 tarihinde sona ermek üzere, bu illerdeki işyerlerinden fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları koşuluyla münhasıran bu işyerlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisinden aşağıda belirtilen oranlarda indirim yapılır.

İndirim Oranı: 10'a kadar işçi çalıştıranlarda % 40, 10 işçi çalıştıranlarda %60, 51 ve daha yukarı işçi çalıştıranlarda % 80 dir. 11 ile 50 arasında (50 dahil) işçi çalıştıranlar için uygulanacak indirim oranı % 50 oranına her bir işçi için 0,5 puan eklenmek suretiyle bulunur.

Bu fıkra kapsamında, istisnadan yararlanan kazançların dağıtılması halinde, bunlar üzerinden 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendine göre kesinti yapılmaz.

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce, kapsama dahil illerde işyeri bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.10.2003 tarihinden önce, bu kanunun yürürlükten tarihinden evvel vermiş oldukları en son dört aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısının 10 ve daha yukarı olması halinde, bu işyerlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisine bu fıkra da belirtilen indirim oranları, kapsama dahil oldukları sürece uygulanır.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Çalışanlardan Kesilen Vergilerin Terkini

Madde 4- 31.12.2014 tarihine kadar uygulanmak üzere, bu kanunun kapsamına giren illerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ay başından itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.10.2003 tarihinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ek olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilerin, ücretlerinden kesilen ve beyan edilerek tahakkuk ettirilen gelir ve damga vergileri, beyanname verme süresini izleyen ikinci yılın sonunda terkin edilir.

İşlemlerde Vergi, Resim, Harç İstisnası

Madde 5- Kapsamdaki illerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2014 tarihinde kadar uygulanmak üzere, yapılacak yatırımlarla ilgili aşağıda belirtilen işlemler; veraset ve intikal vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, emlak vergisi ve harçlar ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınan vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

1. Arazi ve arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, satış vaadi sözleşmesi, intifa ve iştirak hakkı, alım, satım, kira, geri alma, geri verme, ifraz, tevhid, tescil, cins değişikliği, rehin ve ipotek tesis ve terkin, islah ve değişiklik işlemleri ile bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kağıtlar.

2. Kredi verilmesi ile ilgili işlemler, bu konuda düzenlenen kağıtlar ve kredi işlemleri nedeniyle her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben alınan paralar.

Yatırımların bu Kanunun uygulama süresi içinde tamamlanamaması halinde daha önce alınmayan vergi, resim ve harçlar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gecikme faizi ile öngörülen amaç dışında kullanılması halinde ayrıca kusur cezası ile birlikte tahsil edilir. Bu uygulamada zaman aşımı 31.12.2014 tarihinden itibaren başlar.

Yatırım projesinin tamamının fiziki olarak hangi hallerde gerçekleşmiş sayılacağına ilişkin ölçü ve esasları ile bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar

Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca belirlenir.

Enerji Tüketiminde İndirim

Madde 6 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten, 31.12.2014 tarihine kadar geçerli olmak üzere, kapsama dahil illerde mevcut ve yeni kurulacak imalat, hizmet ve ticaret sektörlerinde faaliyette bulunan, gerçek ve tüzel kişiler ile yatırım teşvik belgesine bağlanan yatırımlara müracaatın kabul edildiği tarihten itibaren elektrik enerjisi tüketim bedelleri ve doğalgaz fiyatları yüzde yetmişbeş indirimli olarak uygulanır.

Bu maddenin uygulama esasları Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından belirlenir.

Sigorta Primi İşveren Payları

Madde 7- 31.12.2014 tarihine kadar uygulanmak üzere, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.10.2003 tarihinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ek olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler için, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73'üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesi Hazinece karşılanır.

Ödeme usul ve esasları; Sosyal Sigortalar Kurumunun bağlı olduğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca birlikte belirlenir.

Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi

Madde 8- Bu Kanunun kapsamına giren illerde, organize sanayi bölgelerine öncelik verilmek üzere en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik belgeli yatırımlar için gerçek ve tüzel kişilere, Hazineye, katma bütçeli kuruluşlara veya il özel idarelerine ait arazi ve arsaların mülkiyeti bedelsiz olarak devredilebilir.

Devir konusu arazi ve arsaların imar planları yoksa, bunların planları öncelikle yapılır.

Belirlenecek istihdam esaslarına, yatırımın faaliyete geçmesi tarihinden itibaren 10 yıl süre ile uyulması zorunludur.

Devredilen arazi veya arsanın tapu kaydına, devir sırasında Hazinece, katma bütçeli kuruluşlarca, belediyelerce veya il özel idarelerince bedelsiz olarak devir olduğu, devir amaç ve koşullarına devir alan gerçek ve tüzel kişilerin uymak olduğuna

dair şerh konulur. Bu maddenin kapsamında belirlenmiş koşullara uyulmuş olması kaydıyla talep üzerine, belirtilen süre sonunda tapu kaydındaki şerh terkin edilir. Devredilen arazi veya arsa üzerindeki toplam yatırımın yarısından fazlasının tamamlanmış olması yatırımcının talep etmesi halinde, devredilen arazi veya arsanın rayiç bedeli tahsis edilerek tapu kayıtlarındaki şerh terkin edilir.

Yatırımcının bu madde kapsamında belirlenen koşullara uymaması halinde herhangi bir yargı kararı aranmaksızın taşınmaz mal üzerindeki muhdesat ile birlikte Hazine, katma bütçeli kuruluşlar, belediyeler veya il özel idareleri adına kaydolunur.

Bu maddenin uygulanması ile istihdam, yatırıma başlama ve tamamlama süresi, devredilen taşınmazın teminat olarak gösterilmesi, miktar ve devir koşulları ile diğer usul ve esaslar gerektiğinde ilgili kuruluşların da görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

İhracata Özel Tüketim Vergisi İadesi

Madde 9- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 5'inci maddesinin 2'nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanun Kapsamına dahil illerde üretilen malların iç ve dış ticaret şirketlerince pazarlanması veya ihraç edilmesi halinde, "Satılan veya ihraç edilen malın maliyetine giren, Özel Tüketim Yasasına ekli (1) sayılı listenin (A) cetvelindeki malların alımına ödenen Özel Tüketim Vergisi ile iç piyasada satılan veya ihraç edilen malların alış faturaları ve benzeri belgeler üzerinde gösterilen ve beyan edilen Özel Tüketim Vergisi mükellefe iade edilir.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları düzenlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Fondan Kredi (Kobi Kredisi) Tahsisi

Madde 10 – Teşvik belgesi kapsamında ve toplam sabit yatırım tutarı 500 Bin Euro'yu aşmayan yatırımlara fondan kredi tahsisi yapılır. Söz konusu kredi için 1/1 oranında il ve ilçelerdeki ipotekler ve makine teçhizat rehni kabul edilir.

Yürürlük

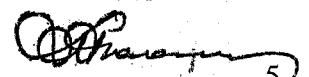
Madde 11- Bu Kanunun

- a) 3'üncü maddesi 01.01.2004 tarihinde
- b) Diğer hükümleri yayımı tarihini izleyen aybaşında, yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aşlı gibidir

İbrahim ARAC 5
Yeniler ve Kariyer Müdürü